

Jesteśmy konkurencyjni

Rozmowa z **ELŻBIETĄ ANNĄ POLAK**, marszałek woj. lubuskiego

– Od 10 lat pracuje Pani w zarządzie województwa, osiem lat jako marszałek. To był okres planowania strategicznego pod kątem kolejnych perspektyw finansowych Unii Europejskiej, a później realizowania celów wynikających ze strategii rozwoju województwa. Udało się?

– Ostatnia dekada pokazuje jak na dłoni nasze sukcesy. Wybudowaliśmy i zmodernizowaliśmy 500 km dróg, 165 km linii kolejowych, 1,500 km świątyni wodnych. Uzbiliśmy 3 tys. ha terenów dla inwestorów. To w zakresie dostępności transportowej i teleinformatycznej prawdziwy cyfrowy skok. Teraz czas na „ostatnią milę”. Doprowadzimy szybki internet do każdej szkoły, do każdego gospodarstwa w naszym regionie. Ale to nie tylko dostępność transportowa i teleinformatyczna jest naszym priorytetem. Przede wszystkim budujemy region konkurencyjny i innowacyjny. Myślę, że jesteśmy już w regionie konkurencyjnym, ponieważ nasze PKB podwoiliśmy, bezrobocie spadło o połowę – dzisiaj wynosi 5,8 proc., średnia płaca wzrosła dwukrotnie, zwiększyła się liczba miko, małych i średnich firm o 12 tys. Lubuskie od 10 lat ma przewagę eksportu nad importem. Eksportujemy do 140 krajów świata. Zbudowaliśmy pięć parków naukowo-technologicznych.

– Ale wielkimi krokami zbliża się nowy okres programowania, obejmujący lata 2021-2027. Strategia rozwoju województwa z roku 2012 jest w trakcie aktualizacji. Co planuje rząd województwa?

– Będziemy budować park technologii kosmicznych. Ta inwestycja została wpisana do Kontraktu Terytorialnego i zaakceptowana przez premiera. To w regionie lubuskim powstanie oddział Centrum Badań Kosmicznych. List intencji z Polską Akademią Nauk został już podpisany. Wyłoniliśmy też firmę, która będzie naszym partnerem w realizacji tego przedsięwzięcia, dlatego jest to jak najbardziej realne. To, że sięgamy gwiazd, to nie są marzenia odlotowe, one są do spełnienia. Również w nowej perspektywie zadamy o wzmocnienie naszych uczelni, dlatego już dzisiaj powstaje strategia rozwoju uczelni wyższych, takich kierunków, które będą dostosowane do potrzeb rynku pracy. W trzecim prioryte-

cie – zrównoważony rozwój pod względem terytorialnym i społecznym, wyznaczyliśmy sobie właśnie takie cele: edukacja, szkoła równych szans, wspieranie programów rozwojowych szkół. To dzieje się już teraz, ponieważ wprowadzamy rewolucję w szkołach zawodowych. Jest to projekt z Europejskiego Funduszu Społecznego o wartości 170 mln zł. Chcemy, żeby szkoły zawodowe odpowiadały potrzebom przedsiębiorców, gdzie już są nowoczesne linie technologiczne, a w szkołach zawodowych, niestety do tej pory były muzea.

– Pani specjalnością jest ochrona środowiska i tutaj też wiele się wydarzyło. Obchodziliśmy pięciolecie spółki szpitalnej w Gorzowie Wlkp., która była kiedyś najbardziej zadłużonym szpitalem w Polsce.

– To w tej dekadzie oddłużyliśmy lubuską ochronę zdrowia. Gdy objęłam stanowisko wice-marszałka, byliśmy najbardziej zadłużonym regionem w Polsce w tym zakresie. Dzisiaj jesteśmy najmniej zadłużonym regionem, dlatego możemy inwestować w lubuską ochronę zdrowia. Skończyliśmy budowę radioterapii w Gorzowie Wlkp., zaczęliśmy budowę Centrum Zdrowia Matki i Dziecka. Będzie realizowana również termomodernizacja całego szpitala w Zielonej Górze. Radioterapia będzie rozbudowana o hematologię. Myślimy również o utworzeniu tutaj w Zielonej Górze ośrodka transplantologii – pierwsze rozmowy mamy już za sobą. Skoro zadbaliliśmy o oddłużenie naszych sprzętu, o infrastrukturę i zakup sprzętu wyspecjalistycznego, ważne jest też, żeby Narodowy Fundusz Zdrowia nadążył za nami, za naszymi inwestycjami i kontraktował sprzęt wyspecjalistyczny i nowo wyniesione oddziały. W regionie wprowadziliśmy w tej dekadzie kilka programów profilaktycznych i diagnostycznych: zdrowe płuca Lubuszy, program walki z rakiem, z cukrzycą, program rehabilitacji i program in-vitro. Posiadamy akredytacje do realizacji tych programów. Chcemy, żeby bony na bezpłatne badania otrzymywali wszyscy, którzy zostaną zdiagnozowani w tym zakresie i spełnią warunki programu. Mamy w końcu szpital uniwersytecki w Zielonej Górze, pierwszą klinikę w naszym regionie. Utworzyliśmy kierunek lekarski – najbardziej oblegany w Polsce. To był strzał w dziesiątkę: w tym roku na jedno

miejsce ubiegało się 40 kandydatów.

– Przy okazji profilaktyki zdrowotnej, trzeba przypomnieć o czystym powietrzu i walce ze smogiem. Będzie to priorytetem w następnej kadencji?

– Rozpoczęliśmy realizację tego zadania już w tej kadencji. Sejmik województwa podjął uchwałę i zarząd województwa już ogłosił konkurs na wymianę kopciuchów. Przeznaczaliśmy na ten cel 10 mln zł. Z drugiej strony, gmina dołoży 30 proc. kosztów, a tylko 20 proc. dołoży bezpośredni odbiorca. Jesteśmy zieloną krainą w dorzeczu Odry i Warty. Więc przypominę, że w zakresie przyjaznego środowiska również realizujemy projekty dotyczące infrastruktury sportowej, bo zdrowie i jakość życia jest naszą i inteligentną specjalizacją.

– Atutem każdego regionu jest jego potencjał kulturowy. Co na tym polu będzie się działo?

– Region zrównoważony pod względem terytorialnym i społecznym, to również dziedzictwo kulturowe. Zadbamy o nasze teatry, muzea, instytucje kultury, filharmonie, poprzez projekty modernizacji i rewitalizacji tych obiektów. Ale przede wszystkim w nowej perspektywie poprawimy dostępność do dóbr kultury. Oprócz tej modernizacji i rewitalizacji zbudujemy instytut designu i kreatywności. Zależy nam na tym, żeby upowszechniać nasze dziedzictwo kulturowe, bo nie chodzi tylko o budowę infrastruktury: chodników, dróg, mostów. Najważniejsi są ludzie, którzy po tych chodnikach chodzą, najważniejsze są inwestycje w kapitał ludzki.

– No właśnie, skoro o ludziach mowa, to co robić, żeby zatrzymać młodych, kreatywnych ludzi w regionie?

– Region zrównoważony pod względem społecznym to jest region silny społecznie, dlatego samorząd w tej dekadzie realizuje programy skierowane i adresowane do różnych grup społecznych: młodzi on-life – budżet obywatelski dla młodych, ale nie tylko. Także budżet inicjatyw obywatelskich dla seniorów, ale również dla inicjatyw wiejskich. Tylko w tym roku przeznaczyliśmy na programy oddolne w ramach programów 7 mln zł. Samorząd wspiera również młodych ludzi, którzy biorą sprawy w swoje ręce i zakładają własne firmy, tzw. start-upy. Dlatego współfinansujemy rów-

Fot. lubuskie.pl

niez prowadzenie inkubatora w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W pierwszym priorytecie finansujemy bony na badania, które otrzymują przedsiębiorcy. W nowym rozdaniu, w nowej kadencji będziemy wspierać tworzenie start-upów.

– Oprócz strategii rozwoju województwa, w kwietniu 2014 r. przyjęto Strategię Rozwoju Polski Zachodniej, a w niej osiem priorytetowych przedsięwzięć dla pięciu zachodnich regionów. Najważniejsze inwestycje znalazły się w Kontrakcie Terytorialnym pomiędzy samorządem województwa

a polskim rządem. Jak są one realizowane?

– Stawiamy na realizację Strategii Rozwoju Polski Zachodniej. Poprawiając dostępność transportową i teleinformatyczną, realizujemy wieloletni program wojewódzki budowy i modernizacji dróg. Jesteśmy przewidzivalni. Chcemy zmodernizować nie tylko drogi, ale też zbudować mosty. Most w Miłsku – inwestycja współfinansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego, jest opóźniona o rok z powodu pana ministra, który nie mógł się zdecydować, jakiej wysokości ma być ten most: pięć czy siedem metrów.

W Kontrakcie Terytorialnym wpisaliśmy przede wszystkim budowę mostów na Odrze, tj. w Kostrzynie nad Odrą i Krośnie Odrzańskim. Zależy nam też na budowie mostu w Połęcku, ale nie zależy nam na budowie mostu do Puszczy Noteckiej, czyli donikąd. Tymczasem w ogłoszonym przez premiera programie Mosty dla Regionów taki most donikąd się znalazł. Nie tędy wiedzie droga do rozwoju. Najważniejsze, by rząd konsultował kluczowe decyzje w regionach z samorządami, bo my w samorządach najlepiej wiemy, czego nam potrzeba.

– Dziękuję.

Cel strategiczny 1

Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna

- 1.1. Rozwój sektora B R oraz usprawnienie mechanizmów transferu innowacji**
- 1.2. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie mechanizmów zawodowej**
- 1.3. Podniesienie jakości kształcenia i dostosowanie go do potrzeb regionalnego rynku pracy**
- 1.4. Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich**
- 1.5. Rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich**
- 1.6. Udoskonalenie oraz rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska**
- 1.7. Rozwój potencjału turystycznego województwa**
- 1.8. Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej**

Zarząd Województwa Lubuskiego przyjął w 2016 roku Program Rozwoju Innowacji, w którym wyznaczono trzy regionalne inteligentne specjalizacje: Zieloną gospodarkę, Zdrowie i jakość życia, Innowacyjny przemysł. Na realizację Programu przeznaczono ok. 200 mln euro w ramach Osi priorytetowej RPO-Lubuskie 2020: Gospodarka i innowacje.

Dzięki funduszom unijnym powstały Park Naukowo-Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego w Nowym Kisielinie, Park INTERIOR w Nowej Soli, Gorzowski Ośrodek Technologiczny Park Naukowo-Przemysłowy Sp. z o.o., a także ośrodki badawczo-rozwojowe: Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego w Kalsku oraz Centrum Energetyki Odnawialnej Uniwersytetu Zielonogórskiego w Sulechowie.

Dynamiczny rozwój gospodarczy województwa lubuskiego wpłynął na spadek bezrobocia, które w połowie 2018 roku osiągnęło rekordowo niski poziom 5,8%. Dla porównania w 2012 roku stopa bezrobocia wynosiła 15,1%.

Wsparcie dla przedsiębiorców oferują m.in.: Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera, Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Zielonej Górze, która promuje rozwój społeczno-gospodarczy regionu oraz podejmuje działania z zakresu aktywizacji i wspierania przedsiębiorczości.

W województwie realizowane są projekty: Regionalny bon na innowacje – projekt grantowy, współfinansowany z RPO – Lubuskie 2020, z którego celem jest wsparcie finansowe lubuskich przedsiębiorców MŚP, w dążeniu do podniesienia swojej inno-

wacyjności i konkurencyjności. Wartość dofinansowania to ok. 10 mln zł.

Urząd Marszałkowski w partnerstwie z Uniwersytetem Zielonogórskim, Centrum Badań Kosmicznych PAN oraz firmą Hertz Systems Ltd. Sp. z o.o. podjęło inicjatywę utworzenia Parku Technologii Kosmicznych w Zielonej Górze, która ma na celu stworzenie wiodącego ośrodka w województwie lubuskim. Park ma świadczyć usługi na rzecz przedsiębiorców.

W obliczu niżu demograficznego i potrzebie rozwijającego się rynku pracy, ważny jest rozwój kapitału ludzkiego. Zarząd Województwa Lubuskiego 31 lipca 2018 roku przyjął skolnik „Kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim do roku 2030”, natomiast w ramach RPO – Lubuskie 2020,

realizowany jest projekt zakładający modernizację szkolnictwa zawodowego w całym województwie. Na projekt zaplanowano dofinansowanie w wysokości 172 mln zł.

Urząd Marszałkowski objął wsparciem 45 miast i gmin w opracowaniu programów re-

witalizacji, które mają za zadanie zaplanować proces wychodzenia z kryzysu najbardziej zdegradowanych obszarów. Programy rewitalizacji stanowią podstawę do ubiegania się o dotacje w ramach RPO – Lubuskie 2020. Całkowita alokacja środków na rozwój obsza-

ów zmarginalizowanych to ok. 32 mln euro.

Województwo lubuskie osiąga coraz wyższy wskaźnik produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w produkcji ogółem, który wyniósł 21,3% w roku 2016, dla porównania w roku 2012 wynosił 11,4%.

Park Naukowo-Technologiczny w Nowym Kisielinie przyczynia się do komercjalizacji badań naukowych

Cel strategiczny 2

Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna

- 2.1 Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury komunikacyjnej**
- 2.2 Usprawnienie systemu transportu publicznego**
- 2.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego**

W latach 2012-2018 w województwie lubuskim znacząco zmodernizowano, a częściowo także rozbudowano infrastrukturę drogową i kolejową. Zainwestowano także w kierunku poprawy żeglowności głównych dróg wodnych województwa.

Zarząd Województwa skutecznie walczył o budowę dwóch najważniejszych dróg tworzących transportowy „kręgosłup” regionu, tj. autostradę A2 i drogę ekspresową S3. Najważniejsza dla województwa lubuskiego droga – S3, niebawem połączy północ województwa z południem i zapewni wygodny dostęp do autostrady A4. 15 września oddano kolejny lubuski odcinek S3 od węzła Nowa Sól południe do południowej granicy województwa. W budowie znajduje się już tylko odcinek między Zieloną Górą a Nową Solą, który ma być oddany przed końcem roku oraz most na Odrze w Cigacicach.

Samorząd województwa inwestuje w mosty i obwodnice

oraz modernizuje istniejące drogi wojewódzkie. Wymienić można m.in. w Skwierzynie most na Warcie. Po wielu latach starań rozpoczęto budowę mostu na Odrze w Miłsku o długości blisko 400 m, który skróci czas przejazdu do Wschowy i Sławy o 50 minut. – koszt inwestycji wraz z 9-kilometrową obwodnicą prowadzącą do mostu wyniesie 79,4 mln zł (w tym dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego 58,9 mln zł). W planach są kolejne dwa mosty – w Krośnie nad Odrą i Kostrzynie nad Odrą. Wybudowano obwodnice na drogach wojewódzkich w Ośnie Lubuskim, Nowym Kisielinie, Nowej Soli, Dreźnie, Jeziorach i Rzepinie.

Zmodernizowano blisko 120 km linii kolejowych i zakupiono 8 pojazdów szynowych. Do najistotniejszych inwestycji ostatnich lat wspartych przez samorząd województwa zaliczyć należy remont linii kolejowej nr 203 na odcinku Gorzów Wlkp. – Kostrzyn nad Odrą oraz nr 358 Zbąszynek – Czerwieńsk wraz

z budową łącznicy kolejowej. Na końcowych etapach realizacji jest rewitalizacja linii kolejowej nr 273, tzw. Odrzanki, biegnącej z Wrocławia do Szczecina przez nasz region. W trakcie realizacji jest także dalsza modernizacja linii nr 203 na odcinku Gorzów Wlkp. – Krzyż. Dzięki inwestycjom w infrastrukturę kolejową w 2013 r. przywrócono bezpośrednie połączenie kolejowe pomiędzy stolicami naszego województwa, a od 2016 r. z Gorzowa Wlkp. i Zielonej Góry można pociągami dojechać bezpośrednio do Berlina.

Infrastruktura komunikacyjna to nie tylko drogi lądowe – województwo rozwija transport lotniczy. Od przejęcia lotniska w 2010 r. zainwestowano ok. 16 mln zł w Port Lotniczy Zielona Góra-Babimost, dzięki czemu lotnisko może obsługiwać ruch pasażerski wykonywany przez największe samoloty. Obecnie połączenie do Warszawy obsługuje LOT, dzięki czemu można swobodnie korzystać z siatki połączeń tego przewoźnika.

Dla władz województwa ważna jest żeglowność rzeki Odra – wspólnie z innymi województwami podejmowane są inicjatywy na rzecz Odry, m.in. rok 2018 został ustanowiony Samorządowym Rokiem Rzeki Odry w województwie lubu-

skim oraz w innych województwach polski zachodniej.

Lubuskie jako pierwszy region w kraju zbudował szerokopasmową (światłowodową) sieć szkieletową, która dociera do szkieletowej, która internet bezpośrednio do domów.

projektu to 152 mln zł, w tym dofinansowanie ze środków europejskich wyniosło 50,7 mln zł. Obecnie na bazie sieci szkieletowej kontynuowane są projekty mające doprowadzić internet bezpośrednio do domów.

Trasa ekspresowa S3 połączyła dwie lubuskie stolicy

Cel strategiczny 3

Społeczna i terytorialna spójność regionu

- 3.1 Wzrost dostępności i atrakcyjności kształcenia w placówkach edukacyjnych**
- 3.2 Wzrost dostępności do usług medycznych w placówkach zdrowotna**
- 3.3 Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej**
- 3.4 Promocja włączenia zawodowego i społecznego**
- 3.5 Wzrównawczony rozwój obszarów wiejskich**
- 3.6 Wsparcie budowy oraz modernizacji systemów i infrastruktury zapobiegania zagrożeniom**

Investycje w zdrowie są priorytetem Samorządu Województwa Lubuskiego. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego lubuskie szpitale przeprowadziły inwestycje o wartości ok. 217 mln zł. Do największych należą: Ośrodek Radioterapii i Baza Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w Gorzowie Wlkp., Lubuski Ośrodek Neurochirurgii i Neurotraumatologii, Centrum Urazowe i Łądownisko dla śmigłowców w Zielonej Górze dla śmigłowców w Zielonej Górze, który w 2016 roku utworzono w kierunku lekarskiego na Uniwersytecie Zielonogórskim, został przekształcony w Szpital Uniwersytecki, a obecnie rozpoczyna się budowa, przy nim Centrum Zdrowia Matki i Dziecka.

W ostatnich latach podjęto również wiele działań w obszarze edukacji (inwestycje w projekty edukacyjne) oraz kultury. Dzięki środkom RPO Lubuskie 2020 modernizowane jest Re-

gionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze, remontowano biblioteki w obu lubuskich stolicach oraz Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie Wlkp., a rozbudowę zaczyna Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze. Znacząco poprawiła się infrastruktura sportowa regionu, m.in. przeprowadzono modernizację ośrodka w Drzonkowie. Samorząd Województwa Lubuskiego skutecznie realizował programy: „Boiska do Piłki Siatkowej – Lubuskie na lato”, „Lubuskie siłownie pod chmurką”, programy ministerialne „Umiem pływać”, „Mały Mistrz”, „Multisport”, czy „Moje Boisko – Orlik 2012”.

W regionie gwałtownie zwiększa się grupa osób starszych, w wieku powyżej 65 lat – mając to na uwadze, Samorząd Województwa wspiera seniorów – w 2016 roku powołano Lubuską Społeczną Radę

Seniorów, jako organ działający na rzecz rozwoju regionalnej polityki senioralnej. Jak później obrady rozpoczął I Lubuski Sejmik Seniorów, a Zarząd Województwa Lubuskiego przyjął

Wojewódzki Program na rzecz Osób Starszych. Działania Samorządu skupiają się również na młodych – do nich skierowany jest program „Młodzi On-Life”, którego ważnym elementem jest Budżet Inicjatyw Obywatelskich, gdzie 1 mln zł z budżetu województwa na rok 2017 przeznaczono na udzielanie mikrodotacji na realizację pomysłów ludzi młodych.

Dzięki Środkom Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

zrealizowano liczne inwestycje na terenach wiejskich (sieci oczyszczalnie, kanalizacje, świetlice, domy kultury, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe, szlaki turystyczne, remont obiektów przyrodniczych, remont obiektów przyrodniczych), wsparcie otrzymały także Lokalne Grupy działające na terenie województwa lubuskiego.

Ważną kwestią dla Samorządu Województwa Lubuskiego jest

ciwdziałanie powodziom. Temu celowi służy m.in. budowa w rejonie przeliczki w województwie Lubuskim, czy budowa przepompowni i przebudowa kanału Odrzańskiego, czy budowa przepompowni i przebudowa kanału Siedleckiego, co zwiększyło bezpieczeństwo mieszkańców Gorzowa Wlkp. Wsparcie udzielane jest także strażakom (budowa remiz i ich wyposażenie), policji i WOPR (dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu – dron, skutery).

Na ośrodek radioterapii w Gorzowie Wlkp. mieszkańcy regionu czekali od wielu lat

Cel strategiczny 4

Region efektywnie zarządzany

- 4.1 Tworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocja marki Lubuskie**
- 4.2 Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej**
- 4.3 Wzmocnienie potencjału kapitału społecznego oraz kształtowanie tożsamości regionalnej**
- 4.4 Wzmocnienie integralności systemów zarządzania strategicznego i planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym**
- 4.5 Podwyższenie sprawności działania administracji samorządowej i instytucji regionalnych**

Samorząd Województwa Lubuskiego, we współpracy z instytucjami, wniarstami i organizacjami pozarządowymi, podjął liczne działania mające na celu stworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocję marki „Lubuskie Warte Zachodu”. Silnie promowane jest lubuskie winiarstwo, w tym Lubuski Szlak Wina i Miodu oraz powstanie w 2015 r. Lubuskie Centrum Winiarstwa – jedyna w Polsce winnica samorządowa. Region mocno wspiera festiwal Woodstock. Promocja turystyczna odbywała się podczas krajowych i zagranicznych imprez targowych, natomiast gospodarstwa podczas misji gospodarczych, 200 firm pozwoliły już zaprezentować swój eksportowy potencjał.

Lubuskie prowadzi intensywną współpracę zagraniczną,

przede wszystkim z partnerami z Brandenburgii oraz Saksonii, z instytutami INTER-REG (EWT). Mamy 15 regionów partnerskich, ostatnie umowy podpisano z greckim regionem Kreta (2015 r.) oraz czeskim Liberec (2018 r.). Współpraca gospodarcza i społeczna z sąsiednimi regionami Polski odbywa się na podstawie przyjętej w 2014 roku „Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020”.

Zwiększeniu aktywności i partycypacji obywatelskiej w życiu publicznym służy program „Program Współpracy Województwa Lubuskiego z organizacjami pozarządowymi”. Samorząd Województwa Lubuskiego wspiera przedsięwzięcia służące kulturowemu, również kulinarnemu, m.in. poprzez organizację corocznego konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów”,

czy Lubuskiego Święta Plonów. Każdego roku obchodzone są również Dni Obchodzone są Lubuskiego, a osobom szczególnie zasłużonym dla regionu nadawane są Odznaki Honorowe za Zasługi dla Województwa Lubuskiego.

Na rzecz efektywnego zarządzania rozwojem utworzono Radę ds. Rozwoju Województwa Lubuskiego, będącą organem opiniodawczo-doradczym Zarządu w zakresie planowania strategicznego i rozwoju województwa lubuskiego. W celu monitorowania polityk publicznych powołano Lubuskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne. W ramach LRPO 2007-2013 stworzono Regionalny System Informacji Przestrzennej (geoportala), zapewniającej rzetelne, aktualne i łatwo dostępne dane związane z przestrzenią geograficzną, a w 2017 roku przyjęty został zaktualizowany projekt Planu

Zagospodarowania Przestrzeni Regionalnej Województwa Lubuskiego.

W ramach projektu „Lubuski e-Urząd” wprowadzono Elektroniczny System Obiegu Dokumentów (ESOD), którym ob-

jętych jest większość lubuskich gmin i powiatów. Nowa jakość zarządzania zaowocowała licznymi nagrodami dla Samorządu Województwa Lubuskiego (m.in. Panteon Administracji Polskiej, Markowy Samorząd,

czy Ambasador Równości). Projekt Lubuskiej Akademii Rozwoju dostarcza kadrom regionu najnowszej wiedzy o teorii i praktyce zarządzania w administracji publicznej i firmach.

Dzięki Lubuskiemu Centrum Winiarstwa w Zaborze odradzają się winiarskie tradycje regionu

FUNDUSZE UNIJNE DLA ROZWOJU REGIONU

Województwo lubuskie efektywnie korzysta z funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020. W okresie tym realizowane inwestycje używają dofinansowanie ze środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, a także z innych krajowych programów operacyjnych. W naszym regionie realizowane są również programy Interreg Brandenburgia-Polska oraz Polska-Saksonia, które wyróżniają nacisk na współpracę polskich beneficjentów z niemieckimi partnerami. Mieszkańcy obszarów wiejskich i rolnicy korzystają dodatkowo ze wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a społeczności rybackie z Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze”. Przedsięwzięcia realizowane ze wsparciem środków UE dotyczą wielu dziedzin życia, w tym infrastruktury technicznej i usług publicznych, przedsiębiorczości i innowacji, opieki zdrowotnej, ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, edukacji czy rynku pracy.

Do września 2018 r. w poszczególnych programach zakontraktowano następujące środki na realizację lubuskich projektów:

Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020

Liczba umów: 705, dofinansowanie UE do realizowanych projektów: ponad 2,31 mld zł

Przykładowa inwestycja:

Utworzenie Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Szpitalu Uniwersyteckim im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze Sp. z o.o., dofinansowanie UE: ok. 60 mln zł

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Liczba umów dotyczących inwestycji w woj. lubuskim: 66, dofinansowanie UE do projektów realizowanych na terenie woj. lubuskiego: ok. 2,35 mld zł

Przykładowe inwestycje:

Budowa drogi ekspresowej S3 na odcinkach Sulechów – Nowa Sól i Nowa Sól – Kaźmierzów, łączne dofinansowanie UE: ok. 1,27 mld zł

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój:

Liczba umów dotyczących inwestycji w woj. lubuskim: 47, dofinansowanie UE do projektów realizowanych na terenie woj. lubuskiego: ok. 223 mln zł

Przykładowa inwestycja:

Opracowanie demonstracyjnej linii technologicznej do wysokowydajnej produkcji włókien, beneficjent NOVITA S.A., dofinansowanie UE: ponad 23 mln zł

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

Liczba umów dotyczących inwestycji w woj. lubuskim: 16, dofinansowanie UE do projektów realizowanych na terenie woj. lubuskiego: ok. 105 mln zł

Przykładowe inwestycje:

Zielonogórskie i Gorzowskie Orange Światłowód (dostęp do szerokopasmowego internetu dla kilkudziesięciu tysięcy gospodarstw domowych oraz kilkuset jednostek edukacyjnych na terenie powiatów woj. lubuskiego), dofinansowanie UE: ok. 70 mln zł

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój:

Liczba umów dotyczących projektów w woj. lubuskim: 112, dofinansowanie UE do projektów realizowanych na terenie woj. lubuskiego: ok. 141 mln zł

Przykładowe projekty:

Aktywizacja osób pozostających bez pracy poprzez projekty realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy, łączna wartość dofinansowania UE: ok. 86 mln zł

Program Współpracy Interreg VA Brandenburgia – Polska 2014-2020

Liczba umów: 29, łączne dofinansowanie UE: ok. 69 mln EUR

Przykładowy projekt:

Geopark UNESCO Łuk Mużakowa – wspólne dziedzictwo na niemiecko-polskim pograniczu, dofinansowanie UE: ponad 1,6 mln EUR

Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Zielonej Górze to jedna z kluczowych inwestycji w ramach RPO. Na zdjęciu: uroczyste wzięcie łopaty pod inwestycję z udziałem marszałek Elżbiety Anny Polak, ordynator Kazimierza Kucharskiej-Barczyk, członek zarządu województwa Alicji Makarskiej, europosła Dariusza Rosatiego, senatora Roberta Dowhania i prezesa szpitala uniwersyteckiego w Zielonej Górze Marka Działoszyńskiego.

Fot. lubuskie.pl

Program Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020

Liczba umów: 32, łączne dofinansowanie UE: ok. 51 mln EUR

Przykładowy projekt:

Strażacy na pograniczu Polsko-Saksońskim (m.in. zakup wozów strażackich, wspólne transgraniczne szkolenia), wartość dofinansowania UE: ponad 1,6 mln EUR

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Liczba umów dotyczących projektów w woj. lubuskim: 162 o łącznej wartości 118 mln zł zakontraktowanych środków (m.in. dofinansowanie remontów dróg lokalnych, sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, budowa oczyszczalni ścieków na obszarach wiejskich).

Program Operacyjny „Rybacko i Morze” 2014-2020

W woj. lubuskim zakontraktowane zostało 4,7 mln zł na budowę i modernizację gospodarstw rybackich, a także na zwiększenie potencjału przyrodniczego, turystycznego i rekreacyjnego obszarów rybackich.

KONTRAKT TERYTORIALNY DLA WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Kontrakty Terytorialne to dokumenty, w których rząd i władze poszczególnych województw uzgadniają cele i inwestycje, których realizacja jest priorytetowa dla obu stron. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubuskiego (KT) podpisany został w listopadzie 2014 r. Obecnie wpisanych jest w nim łącznie 31 przedsięwzięć, zgodnych z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego. W maju 2017 r. po negocjacjach z Rządem RP na listę podstawową w KT dopisano cztery przedsięwzięcia, w tym dwa szczególnie istotne dla naszego regionu, o które zabiegał Zarząd Województwa Lubuskiego, tj. „Utworzenie Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Szpitalu w Zielonej Górze” oraz „Rozwój technologii kosmicznych w województwie lubuskim”. Realizacja inwestycji zapisanych w Kontraktach finansowana jest ze środków unijnych i krajowych.